

One who had ¹ בעל חמש בעילות בשפחה חרופה אינו חייב אלא אחת – relations five times with a *Shifchoh Charufoh* is only liable once

OVERVIEW

the rule will be that if someone is ² אשם ודאי לא בעי ידיעה בתחילה מ"ד that according to the taught that עולא אשם only liable for one שפחה חרופה a בועל five times, he is only liable for one ביאה that he transgressed, even if he was aware between each שפחה חרופה.

אבל למאן דבעי ידיעה בתחלה³ הוי פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש⁴ -

However according to the one who requires a ידיעה בתחלה by an אשם ודאי, there will be a dispute between ר"י ור"ל regarding one who was שפחה חרופה a בועל חמש בעילות בשפחה חרופה - דלרבי יוחנן כיון שהיא ידיעה⁵ שהיא גורמת כפרה⁶ -

For according to ר"י since it is an important ידיעה, for it causes the atonement - מחלקות אפילו ידיעות של אחר הבעילות⁷ כל שכן ידיעות שבין ביאה לביאה דמחלקות - Therefore even the ידיעות of after the בעילות are מחלקות, and certainly the ידיעות between each ביאה are מחלקות -

וריש לקיש דסבר ידיעות לא מחלקות -

However, ר"ל who maintains that ידיעות (after the fact) are not מחלקות, so - הכא בשפחה חרופה אפילו ידיעות שבין ביאה לביאה אין מחלקות -

Here by שפחה חרופה, even the ידיעות which take place between ביאות are not מחלקות –

¹ שפחה is a שפחה כנענית who is מאורסת to an עבד עברי. There is a dispute (elsewhere) whether she is a שפחה or a גמורה. One who is בועל a שפחה חרופה is חייב bring an (שפחה חרופה) אשם, whether he was במזיד or (even) בשוגג her בועל.

² See previous תוס' עב, ב ד"ה מאן.

³ An אשם cannot be מכפר (according to this מ"ד) unless he was first aware that he sinned. This means that if he brought an אשם שפחה חרופה for a בעילה that he was aware of, and after he brought the קרבן he became aware that he was also בועל this ש"ח another time; according to this מ"ד he will need to bring an additional אשם, since when he brought the first אשם he was unaware of this ביאה, and בתחלה ידיעה בעי ידיעה בתחלה.

⁴ The cited previously (on עב, ב) a dispute between ר"י ור"ל in a case where one ate two זיתים (he was not aware in between the two אכילות that he is eating חלב), and later he first became aware of one זית חלב, and afterwards he became aware of the second זית חלב. According to ר"י he is חייב two חטאות, since the ידיעות (after the fact) are מחלקות. The reason is because as soon as he became aware of this עבירה (of one זית), he is חייב a קרבן. Therefore this קרבן cannot be effective for the other זית of חלב, of which he is still not aware. However ר"ל maintains he is חייב only one חטאת since ידיעות after the fact are not מחלקות. [According to ר"ל we say ידיעות מחלקות only if he became aware of the first זית before he ate the second זית, but not if he ate both זיתים בהעלם אחד and later found out about one before the other.]

⁵ The הגהות הב"ח amends this to read ידיעה חשובה (instead of ידיעה שהיא).

⁶ We are now following the view of the מ"ד that ידיעה בעי ידיעה בתחילה, so the ידיעה that he was בועל is a ידיעה, since this makes him eligible to bring an אשם and be נתכפר. Without this ידיעה he cannot have a כפרה.

⁷ By other איסורים (like חלב) ר"י maintains ידיעות מחלקות (even the ידיעות after the fact [see footnote # 4]), therefore here too by שפחה חרופה, since ידיעה plays a prominent role, they are מחלקות even after the fact, and they are certainly between the ביאות and he is חייב five אשמות. See 'Thinking it over'

anticipates a difficulty: תוספות

אף על גב דגבי חלב מודה ריש לקיש ידיעות שבין אכילה לאכילה מחלקות -

Even though that regarding eating חלב, even ר"ל admits that the ידיעות between one eating and the other are מחלקות, so seemingly the ידיעות between ביאה לביאה by a should also be מחלקות, why is there this difference?!

responds: תוספות

לא דמי דהתם בשגגה תלה רחמנא וידיעות מחלקות אשגגות⁸ -

שגגה, so depends on קרבן חלב the חלב and שפחה חרופה are not similar, for by חלב therefore ידיעות separate the שגגות -

אבל בשפחה חרופה שמביא על הזדון כשגגה אין הידיעה חשובה לחלק⁹ -

However by שפחה חרופה where he brings an אשם for a מזיד just as for a שוגג, so the ידיעה is not sufficiently important to be מחלק.

In summation; if we maintain that אשם ודאי בעי ידיעה בתחלה between ר"י ידיעות שאחר המעשה מחלקות ר"י who maintains regarding שפחה חרופה ר"ל, because the ידיעות create the חוב קרבן¹⁰, therefore by ש"ח, which also requires a ידיעה (to bring a קרבן) the ידיעות will be מחלק and certainly the שבינתיים ידיעות שאחר המעשה (קרבן) needs to bring five אשמות. However according to ר"ל who maintains that only the שבינתיים ידיעות are מחלק, but not the ידיעות שלאחר המעשה, this indicates that ידיעות מחלקות is not because they cause the חוב הקרבן (for ר"ל maintains that ידיעות שלאחר המעשה [even though they are מחייב a קרבן] are not מחלק; rather the שבינתיים ידיעות are מחלק because this completes the שגגה. Therefore by שפחה חרופה where there is no need for שגגה (since there is a חוב קרבן even במזיד), therefore even ידיעות שבינתיים are not מחלק and certainly the ידיעות שלאחר המעשה are not מחלק, and he brings one קרבן for all the בעילות.

אשם ודאי לא בעי ידיעה בתחלה now explains the ruling if we maintain תוספות

אבל למאן דלא בעי ידיעה בתחלה¹¹ אפילו רבי יוחנן מודה -

However according to the one who maintains that an אשם ודאי does not require a ידיעה בתחלה, even ר"י admits that he is only one אשם, for in this case -

כיון שאין הידיעה גורמת כפרה דלא חשיבא לחלק אפילו בין ביאה לביאה -

⁸ By חלב (and other איסורים) for which a קרבן is brought only if he did it בשוגג, it is understood that as soon as he becomes aware that he sinned, that שגגה is over with, so therefore if he forgets again and repeats the איסור, he needs to bring a separate קרבן for the second עבירה. This means that ידיעות שבין אכילה ואכילה מחלקות.

⁹ By a שפחה חרופה one is חייב to bring a קרבן אשם even if he was בועל her במזיד; he was aware that he is doing an איסור. We cannot say therefore that ידיעה שביין ביאה וביאה מחלקת, for nothing changed by his ידיעה; he would be חייב even if he was aware before doing the עבירה.

¹⁰ See footnote # 4.

¹¹ This means that if he brought an אשם for one ביאה and then later realized that there was another ביאה, the אשם that he brought is מכפר even for this ביאה, even though בתחלה ידיעה. See footnote # 3.

Since the ידיעה does not cause the כפרה (for there is no requirement for ידיעה בתחלה by ידיעה ש"ח in order that the קרבן should be מכפר),¹² so therefore even ר"י admits that the ידיעה is not significant to be מחלק, even between one ביאה and the other, and - כל שכן אחר כל המעשים -

The ידיעה is certainly not מחלק after all the actions were done. If he became aware (after all the בעילות of one בעילה at a time, one קרבן is sufficient.

ואם תוספות asks:

ואם תאמר הניחא אי איכא אשם תלוי בשפחה חרופה -

And if you will say; it is satisfactory if there is an obligation to bring an אשם תלוי by a שפחה חרופה, for then -

אתי שפיר למאן דלא בעי ידיעה דאינו חייב אלא אחת -

It will be correct to say that according to the one who does not require a ידיעה בועל even if he was שפחה חרופה one חייב by an אשם ודאי ידיעה בתחלה five times. The reason is -

שאין הידיעה גורמת כפרה¹³ שיכול להביא אשם ולהתנות כמו במעילה -

Because by a ש"ח the ידיעה does not cause the כפרה, for we know that he can bring an אשם and stipulate just like by מעילה; according to this it will be understood that there is a case where there is no need for a ידיעה to have a כפרה -

אבל אי לית בה אשם תלוי¹⁴ דהא לא אשכחן בשום מקום בשפחה חרופה אשם תלוי -

However if there is no אשם תלוי by a ש"ח, for we never find anywhere a mention of אשם תלוי by a ש"ח, so therefore -

אמאי אינו חייב אלא אחת ליחייב שתיים דהא צריך ידיעה אחת לכל הפחות -

Why is he חייב only one אשם for the five בעילות, he should be חייב two אשמות, since he needs at least one ידיעה; תוספות explains -

דאם לא נודע לו לא היה יכול להביא שום קרבן¹⁵ והרי אותה ידיעה גורמת כפרה -

For if he did not become aware that he sinned he could not have brought any

¹² See footnote # 4 & 10. ר"י does not distinguish between ידיעות שבינתיים and ידיעות שלאחר המעשה; in both cases they are מחלקות since the ידיעות cause the חיוב הקרבן. However by a ש"ח where there is no need for ידיעה to have כפרה (for we are now assuming ידיעה בתחלה), therefore the ידיעות are not מחלקות (even the ידיעות בינתיים).

¹³ We are now assuming that there is an obligation to bring an אשם תלוי by a שפחה חרופה, meaning in a case where there were two woman in his house, one of them was a שפחה חרופה and the other was מותרת to him, and he is not sure which one he was בועל. In such a case he brings an אשם תלוי (if we assume that there is a חיוב of אשם תלוי by a ש"ח). The בועל could then bring one איל for an אשם and stipulate; if I will never find out whether I was בועל a ש"ח or not, this should be my אשם תלוי, and if I will find out later that I was בועל a ש"ח, this איל should be my אשם שפחה חרופה. If ידיעה (ודאית) בתחלה without a מכפר קרבן will have been בועל a ש"ח this ידיעה (ודאית) בתחלה without a מכפר קרבן will have been בועל a ש"ח.

¹⁴ תוספות is now assuming that in a case of כפרה בש"ח (see footnote # 13) there is no חיוב אשם תלוי (for whatever reason).

¹⁵ This is simply a practical necessity (not so much a halachic necessity); if he is not aware of being בועל a ש"ח, how can he bring a קרבן; he does not know that he sinned.

קרבן, so this ידיעה causes a כפרה,¹⁶ therefore this ידיעה should be מחלקת and he should be אשמות two חייב.

answers: תוספות

ויש לומר דאפילו אין אשם תלוי בשפחה חרופה יכול להביא אשם על תנאי¹⁷ **ולהתנות בשלמים -**
And one can say; that even if there is no אשם תלוי by a שפחה חרופה, nevertheless in case where there is a ספק whether he was בועל a ש"ח, **he can bring an אשם with a stipulation, and stipulate that it should be a שלמים** if he was not בועל a ש"ח.¹⁸

anticipates a difficulty: תוספות

ואפילו למאן דאמר אין מביאין קדשים לבית הפסול דהשתא ממעט ליה מאכילתו¹⁹ -
And even according to the one who maintains that one may not cause קדשים to become disqualified, so he should not be permitted להתנות בשלמים, **since now he is limiting the allotted time to eat** the שלמים –

responds: תוספות

מכל מקום לא חשיב גורם כפרה כיון דאם עבר והתנה מה שעשה עשוי -
Nevertheless the ידיעה is not considered causing the atonement, since that if he transgressed the rule of לבית הפסול קדשים אין מביאין and made the stipulation (that it should be a שלמים), the rule is **that what he did was done,** and it is a valid קרבן (either a שלמים or an אשם as the case may be). Therefore there is a way to be נתכפר with an אשם

¹⁶ We are discussing that there was ידיעות between the ביאות (see רש"י ד"ה בעל) for if there were no ידיעות, all would agree that he is חייב only one. Therefore one of these ידיעות is a ידיעה חשובה, for if there would be no ידיעות at all, there would be no possibility of a קרבן (since there is no אשם תלוי for a ש"ח), and therefore this ידיעה should be מחלקת and obligate him to bring two אשמות; one for the ביאה for which he had a ידיעה and another for the remaining ביאות. This is not like what was stated in footnote # 11. [However no more than two אשמות, for the other ידיעות are irrelevant, since they are not כפרה גורם, for he is חייב כשונג; only one ידיעה is relevant for otherwise there can be no קרבן. See 'Thinking it over']

¹⁷ He will stipulate as follows; if I was בועל a ש"ח then this איל should be an אשם שפחה חרופה, and if I was not בועל a ש"ח, this קרבן should be a שלמים. A קרבן שלמים is similar to an אשם as far as the עבודה is concerned; they both require שתי מתנות שהן ארבע, and the meat is eaten. However there is a difference; for אשם is קדשי קדשים (and the meat can be eaten only לזכר כהונה and only in the עזרה and only ולילה), however the שלמים are קדשים קלים (and can be eaten by all in all of ירושלים and for two days and a night). This קרבן will need to be eaten like an אשם; not like a שלמים (since it may be an אשם).

¹⁸ Should the בועל do this, and later it turns out that he was בועל the ש"ח, he will be נתכפר with this אשם, even though that when he brought it he had no ידיעה that he was בועל a ש"ח. The שלמים plays the part of the אשם תלוי. We have a case where the אשם is בתחלה ידיעה לא בעי ידיעה (even if there is no אשם תלוי by a ש"ח). There can be a כפרה without a ידיעה.

¹⁹ He is stipulating that it may be a שלמים; however (see footnote # 17) a שלמים is eaten אחד ולילה ימים, but he will be required to eat it only for ולילה יום (and only for כהנים); so it is possible that since he is limiting the capacity to eat the שלמים, it will not be eaten up by יום ולילה and it will eventually become נותר, which has to be burnt. We are therefore causing to bring קדשים לבית הפסול, which is prohibited. Seemingly he should not be allowed this option; the question therefore remains how can there be case of a כפרה without a ידיעה.

ידיעה בתחלה even without a כפרה, so it is גורם the ידיעה therefore (if there is one) is not גורם the כפרה, so it is not a ידיעה חשובה.

anticipates a further difficulty:

והא דנקט עולא שפחה חרופה ולא נקט מילתיה במעילה²⁰ -

And this which עולא mentioned his ruling that we require only one אשם by multiple עבירות by a שפחה חרופה, and did not issue his ruling by מעילה; seemingly he should have chosen מעילה to make his ruling -

דגבי מעילה הוא דתנן דאשם ודאי לא בעי ידיעה²¹ -

Since it is regarding מעילה where the משנה teaches that an אשם does not require ידיעה, so why use שפחה חרופה instead of מעילה?!

responds:

משום דאתא לאשמעין דאפילו בין מעשה למעשה לא חשיבא ידיעה לחלק²² -

Because מעשה wants to inform us that even a ידיעה between each מעשה, is not considered a ידיעה לחלק -

אבל במעילה פשיטא דמחלקת כמו בחטאת -

However by מעילה it is obvious that a ידיעה בין מעשה למעשה would certainly be מחלקת, just as it is by a חטאת קרבן חטאת.

proves his point that by ש"ח, even the ידיעות שבינתיים are not מחלקות:

וכן משמע בפרק ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף ט,א) דאמר -

And so it seems in גמרא states -

בעא מיניה רבי חייא טירנאה מרבי יוחנן הבא על ה' שפחות בהעלם אחד מהו -

שפחות חרופות queried ר"י; one who has relations with five different שפחות חרופות (ש"ח בועל all five); (he was not aware that he sinned until after being בועל all five ש"ח); what is the ruling; how many אשמות is he חייב -

אמר ליה חייב על כל אחת ואחת ומאי שנא מה' העלמות בשפחה אחת²³ -

ר"ח. (אשמות five). answered ר"י; he is liable to bring an אשם, for each one (five).

²⁰ עולא could have taught that if one is מועל many times and then he finds out about each מעילה separately, so even according to יוחנן ר' who maintains מחלקות מעשה (so by other איסורים he would be חייב many קרבנות), nevertheless here by מעילה he would only be חייב one אשם, since מעילה בתחלה, the same as he said by ש"ח.

²¹ The advantage of mentioning מעילה is because by מעילה we know with a certainty that מעילה בתחלה as the stated (see previous מאן ד"ה תוס' ד"ה מאן) in the case of an אשם תלוי. However by ש"ח we are not certain whether there can be an אשם תלוי, and there is the difficulty with בשלמים, so the idea that ש"ח does not require לכפרה is somewhat problematic. We should therefore stick with מעילה where we know with certainty that מעילה.

²² therefore chose ש"ח because of this great חידוש that even a למעשה מעשה בין ידיעה is not מחלק.

²³ ר"ח is asking if by one שפחה with five העלמות (where usually there are five קרבנות), nevertheless he is חייב only one אשם, so by five שפחות if he did them אחד בהעלם he should (certainly) only be מחייב one אשם (as the case is usually when doing the same איסור many times אחד בהעלם).

asked ר"י, **but why is it different from being one** שפחה חרופה **with five** העלמות (meaning that he became aware after each one before forgetting and being her again), where he is only one -

אמר ליה התם אין גופים מוחלקין הכא גופים מוחלקין -

"ר"ה responded that the bodies are not separate (it is only one and the same), however here by five the bodies are separate (they are different). This concludes the citation from that. continues with his proof -

והיינו למאן דלא בעי ידיעה²⁴ אלמא דלא מחלקות אפילו ידיעות שבין ביאה לביאה²⁵ -

And this entire discussion, including this which was stated that by ה' העלמות בשפחה, ²⁶ there is only one אשם, **is only according to the one who does not require a ידיעה** by an ודאי, ²⁷ **it is therefore evident that even the ידיעות between each ביאה are not מחלקות**. In fact, continues תוספות -

ואית ספרים דגרסי במילתיה דעולא ונודע לו בין כל אחת ואחת והיינו כדפרישית -

There are texts in which the statement of עולא reads explicitly, 'בעל חמש בעילות, בשפחה חרופה ונודע לו בין כל אחת ואחת אינו חייב אלא אחת' and this is as I explained it that by שפחה חרופה even the ידיעות ביתיים are not מחלקות.²⁸

תוספות asks:

ואם תאמר תפשוט מדעולא דלרבי יוחנן ידיעות מחלקות²⁹ -

And if you will say; let us resolve from s'עולא's statement³⁰ regarding the ש"ח that ר"י maintains ידיעות alone are מחלקות, even without הפרשות?

²⁴ See מהר"ם that it was not necessary for תוספות to mention this for his proof (for if ידיעות שבינתיים are not מחלקות according to מהר"ם that מ"ד בעי ידיעה, they are certainly not מחלקות if we maintain לא בעי ידיעה) rather he mentions this so we should not ask how can we bring a proof from that גמרא where ר"י maintains that ידיעות שבינתיים are not מחלקות (גמרות). Therefore תוספות (גמרות) obviously they are conflicting ידיעות שלאחר מעשה מחלקות (so obviously they are conflicting ידיעות). Therefore תוספות explains the reason ר"י there maintains אין מחלקות is only because by an ידיעה בתחלה לא בעי ידיעה ואשם ודאי.

²⁵ אשם (ידיעות בינתיים) שפחה אחת בה' העלמות said why is it that by ר' חייא

²⁶ ביאה ה' העלמות means that there was a ידיעה between each.

²⁷ See our גמרא and the beginning of this תוספות, that only according to the one who maintains לא בעי ידיעה is he חייב only one אשם.

²⁸ See the "לאהגאון רע"ש"ם הליון גמרא it is also evident that even a שבינתיים ידיעה is not מחלק. We are now assuming that לא בעי ידיעה so even if he was נתכפר on one and became later aware of the other בעילות, he is נתכפר on the others, so obviously a ידיעה שלאחר מעשה (כפרה) alone (without a כפרה) is certainly nor מחלק. Therefore we must say that the עולא חידוש is even by ידיעה בינתיים that he is only חייב one, עי"ש.

²⁹ Previously (on עזאב, 29) the גמרא queried as to the view of ר' יוחנן. Does he maintain that if after he ate two זיתים חלב, he became aware of eating one זית, so at this point (even before he set aside a הטאת for this זית) we say ידיעות מחלקות and he will need to bring a separate קרבן for the second זית when he becomes aware of it (see footnote # 4), or do we say that only if he became aware of one זית and was מפריש for it, only then is the הפרשה מחלקת and he will need to bring an additional קרבן for the second זית when he becomes aware of it (however ידיעות alone are not מחלקות). It would seem from s'עולא's statement that ר"י maintains that even ידיעות מחלקות (and כ"ש הפרשות מחלקות).

